

14-нэрэ пычыгъу

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| жьалымыгъэ/лые къырахынэу зыхъурэм, нэмык|рэ къэрал ышъхъэ ригъэзынэу, шъхъэегъэззыгъэ амалхэр зыфигъэшъхъэпэнэу.

Ау ишъыпкъап|эк|э политичнэу шымыт ш|эпхъэджагъэхэм е дунээпстэу къэрал зэгохъэныгъэм имурад, ибзыпхъэхэм къемызэгърэ |офш|ашъохэм къахэк|ырэ дэодапшъэхэмк|э мы фитыныгъэр зыфэбгъэшъхъэпэ хъуштэп.

15-нэрэ пычыгъу

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| зы къэралым иц|ыфэу шытынэу.

Хэтрэ ц|ыфи зиц|ыфэу шыт къэралым шъхъэусыгъончъэу хэбгъэк|ы е нэмык|рэ къэралым иц|ыф хъунэу и|э фитыныгъэм хэбгъэны хъуштэп.

16-нэрэ пычыгъу

Зыныбжъ икъугъэ хэтрэ бзылъфыгъи хъульфыгъи фитыныгъэ и| къызыхэк|ыгъэ лъэпкъым, зиц|ыфэу шыт къэралым е динэу ы|ыгъым къыхэк|эу зы пэрыогъуи кыфэмыуцоу, фитэу кыщэнэу, дэк|онэу, унагъо ыш|энэу.

Зэрэщэн-зэдэк|оным фэгъэхыгъэ зээгъныгъэр (нэчыхъэр), зэрэщэшт-зэдэк|ощтхэм ежъмэ я шъхъэфитыныгъэ шъыпкъэрэ яш|оигъоныгъэ икъурэк|э агъэпсы.

Унагъуэр, ц|ыфыбэ-лъэпкъ псэук|эм и лъэбжъэ шъхъа|эшъы, ар ц|ыф жъугъэми къэралыми къеухъумэ.

17-нэрэ пычыгъу

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| ежъм иунаеу е нэмык|рэхэр и|эхъэгъоу мылъку зригъэ|энэу.

Хэтрэ ц|ыфи шъхъэусыгъончъэу имылъку кы|ыпхы е хэбгъэны хъуштэп.

18-нэрэ пычыгъу

Хэтрэ ц|ыфи гупшысэ, зэхаш|э ык|и дин фитыныгъэ и|. Мы фитыныгъэм къызэк|еубытэ изакъоу е купэу, нафэу е унаеу (шъэфэу) итхъафэ|орыш|энхэр, идинк|э ш|апхъэхэр нэрылъэгъоу аригъэш|эн, ыгъээк|эн фитыныгъэри.

19-нэрэ пычыгъу

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| зэрэфаеу гупшысэнэу, игупшысэхэр кы|отэнэу. Мы фитыныгъэм кыыхеубытэ ц|ыфыр игупшысэхэм фэш|ык|э зыми къымыгъэгумэк|ынэу, къэралыгъо гъунапкъэхэм ямылтыгъэу ш|эныгъэхэр, гупшысэхэр сыд фэдэрэ гъогук|и кылыхъон, кыгъотын, зы|эрыгъэхъэн фитыныгъэри.

20-нэрэ пычыгъу

Хэти фитыныгъэ и| |эшэнчъэу, зео-бэнэнчъэу зэфэсынэу, хасэ зэхищэнэу, зэхэщэгъэ хасэм хэхъэнэу.

Хэти зы хасэ хэхъэнэу ебгъэзы хъуштэп.

21-нэрэ пычыгъу

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| занк|эу ежъм е фитэу кыыхихыгъэ л|ык|омэ я|эк|э къэралым изегъэк|он |офхэм ахэхъэнэу, ахэлэжьээнэу.

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| икъэрал иц|ыф жъугъэми Къыфызэригъэпэшрэ амалхэр зэхэдзынчъэу, пстэуми афэдэу зыфигъэшъхъэпэнэу.

Хыкумэт |эшъхъэтетныгъэм илъабжъэр къэралым и ц|ыф жъугъэм иш|оигъоныгъ ары. А ш|оигъоныгъэр къэнафэ шъэф ш|ык|эм тет хэхыныгъэ фит зафэхэу е ц|ыфмэ яш|оигъоныгъэхэр шъхъэфит-псэфитэу кызэрэгъэлъэгъошъушт нэмык|рэ ш|ык|эхэу, зыныбжъ икъугъэ ц|ыф пстэуми афызэ|ухыгъэу, я|э|этхэми зэфэдэ к|уач|э я|эу, п|элъэ гъэнэфагъэк|э кытырагъээзэжъырэхэмк|э.

22-нэрэ пычыгъу

Ц|ыф жъугъэм зэрэщыщым елъытыгъэу хэтрэ ц|ыфи социалнэ къэухъумэныгъэ фэшъуаш. Къэрал к|уач|эк|э е къэралыгъомэ язэдэ|эпы|эк|э ык|и хэтрэ къэрал иежъм игъэпсык|эрэ иамалхэмрэ ялъытыгъэу хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| инапэрэ иц|ыфыгъэрэк|э гупсэфэу зэрэзиужьын ылъэк|ышт эконимикэ, социалнэ ык|и ш|энхабзэ |офк|э зыфэныккъошт амалхэр рагъэгъотынэу.

23-нэрэ пычыгъу

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| лэжьээнэу, фитэу и|оф кыыхихынэу, зэфагъэк|э ык|и фэш|у амалхэмк|э лэжьээнэу ык|и |офынчъагъэм кыщаухъумэнэу.

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| зэхэдзынчъэу зэфэдэ |оф фэш| зэфэдэ уасэ кыратынэу.

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| ежъыри иунагъуи иц|ыфым фэшъомэн псэук|э и|эу зыгъэпсэун, ищык|агъэ хъумэ зылы|эсышъунэу шыт ежъд Фэдэр социалнэ къэухъумэныгъэхэмк|э к|эгъэпытагъэу зы псэук|э амал къезытын зылъэк|ынэу зы лэжьэпк|э фэш|у кы|эрыхъэнэу.

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| ежъы иш|уагъэ пае хасэ (профсоюз, сендикэ) зэхищэнэу, ащ фэдэ зэхэщагъэм хэхъэнэу, хэтынэу.

24-нэрэ пычыгъу

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| зигъэпэсэфынэу, ынэгу зыригъэужынэу, пстэуми афэмыдэу илэжьэгъу п|алэ ц|ыф фэшъуашэ шапхъэм итэу кыфагъэпсынэу, п|элъэ гъэнэфагъэк|э илэжьапк|и кыратызэ гъэпсэафак|о дэк|ынэу.

25-нэрэ пычыгъу

Хэтрэ ц|ыфи фитыныгъэ и| ежъыри иунагъуи узынчъэн, тхъэгъо фэшъуашэ и|эу псэун пае шхынныгъо, шъуашэ, унэ ык|и медицинскэ |эпы|эгъу ыгъотынэу. Хэти фитыныгъэ и|, |офынчъагъэ, сымэджагъэ, фыкъуагъэ, л|ыгъобагъэ, шъузэбагъэ, жъыгъэ ык|и ежъм имы|эш|агъэ |офыгъомэ къахэк|эу амалынчъагъэ, тхъэмык|агъэ кылыгъэу шытмэ къаухъумэнэу.

Ныхэмрэ сабийхэмрэ фитыныгъэ я| ялыеу кык| |элъыплъынхэу, кыдэ|эпы|энхэу. Зэрэщэгъэ зэл| - зэшъуз ибынэуи земышъээгъусэмэ къалфыгъэуи щэрэт, сабий пстэуми а зы социалнэ къэухъумэныгъэ амалхэр язэфэдэу афагъэшъхъапэ.

26-нэрэ пычыгъу

Хэтрэ ц|ыфи фит гъэсэныгъэ зэригъэгъотынэу. Анахъ мак|эмэ пэублэ ык|и лъэбжъэ гъэсэныгъэр ахъщэнчъэу арагъэгъоты. Пэублэ гъэсэныгъэр уимы|энк|э амал имы|эу, егъэзыгъоу шыт. Техникэ ык|и |эш|агъэ гъэсэныгъэр хэти фызэ|ухыгъэшт. Апшъэрэ гъэсэныгъэр зэхэдзынчъэу хэти фызэ|ухыгъэу шытын фае ежъм исэнауш (талант) елъытыгъэу.

Гъэсэныгъэр цIыфым ицIыфыгъэм икьюу зыригъэужьыным фэшIоу гъэпсыгъэу ыкIи цIыф фэшъуашэхэмрэ фитыныгъэ шъхьаIэхэмрэ афашIырэ уасэр, лъытэныгъэр ыгъэлъэшынм, кIигъэпытэным фэунэтIыгъэу щытын фае. Гъэсэныгъэм цIыфхэр ригъэгущIун фае расэ пстэуми, лъэпкк пстэуми, дин куп пстэуми азфагу гулъытэ, зэгурыIо, зэфэшIуныгъэ, зэныбджэгъугъэ дэлынэу ыкIи мамырныгъэр къыухъумэным пае Дунэепстэу Къэрал Зэгохъэныгъэм ригъэкIокIырэ лъэжыгъэм зыригъэужьэу щытын фае.

Сабиймэ арагъэгъотышт гъэсэныгъэр зыфэдэщтыр къыхэзыхынэу фитыр, пстэуми апэрэу янэрэ-ятэрэ ары.

27-нэрэ пычыгъу

Хэти фитыныгъэ иI цIыф жъугъэ шIэнхабзэ псэукIэм фитэу хэхьэнэу, хэлэжьэнэу, гъуазджэр зыфигъэшъхьэпэнэу, шIэныгъэ зыужьыныгъэм хэлэжьэнэу ыкIи ар зыфигъэшъхьэпэнэу.

Хэти фитыныгъэ иI ежым къыгъэшIыгъэ шIэныгъэ, жабзэ (литературэ), гъуазджэ IэшIагъэхэм мылькоу, пкIэу, уасэу, лъытэныгъэу къапакIорэр кыфаухъумэнэу.

28-нэрэ пычыгъу

Хэти фэшъуаш мы джэпсалъэм къышыхэщырэ цIыф фэшъуашэхэмрэ фитыныгъэхэмрэ зэрагъэцэкIэшъунэу зы социалнэ ыкIи дунэепстэу гъэпсыкIэ системэ шыIэнэу.

29-нэрэ пычыгъу

Хэти ежы ицIыфыгъэ фитэу ыкIи икьюу зыригъэужьынэу амал къезытырэ цIыф жъугъэми къэралми фишIэжын фаеу пшъэрылхэр иIэх.

Хэти ифэшъуашэхэр зыфигъэшъхьапэ ыкIи ифитыныгъэхэр зэрихъэ зыхъукIэ, нэмыкIми яфэшъуашэхэмрэ яфитыныгъэхэмрэ афадэн, ахэмэ лъытэныгъэ къафегъэшIыгъэн ыкIи демократичэскэ цIыф жъугъэм здыриIэ шэнхабзэр (этикэр), цIыф жъугъэ гъэпсыкIэр, щыIакIэр егъэшIокIоным иамалхэр къэухъумагъэ хъуным пае фэшIэу къэрал хабзэкIэ агъэнэфагъэ гъунапкъэмэ япхыгъэу щытышт.

Сыдэуштэуи орэхъу, мы цIыф фэшъуашэхэмрэ фитыныгъэхэмрэ зыфэбгъэшъхьэпэ, зепхъэ хъуштэп Дунэепстэу Къэрал Зэгохъагъэм и гурылъ-гурышIэхэмрэ ибзыпхъэхэмрэ (принципхэмрэ) адимыштэу, апэшIуекIоу.

30-нэрэ пычыгъу

Мы джэпсалъэм къыхиубытэрэ зы хэбзэ гъэуцугъи зыгурыбгъаIо хъуштэп мыш къышиIотыкIыгъэ хэбзэ гъэуцугъэмэ ащыщ горэр ыIэтынэу, иукъонэу хэтрэ зы къэрали, купи, нэбгыри фитыныгъэ риты фэдэу.